

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

HVERFISGÖTU 105
101 REYKJAVÍK

SÍMI 545 1200
FAX 545 1212
Netfang ns@ns.is
www.ns.is

Reykjavík, 10. apríl 2008

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um mannvirki.

Neytendasamtökin gera eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið. Að mestu er um að ræða samhljóða athugasemdir og samtökin sendu frá sér vegna frumvarps til sömu laga fyrir réttu ári:

a. Kostnaður við rekstur Byggingarstofnunar – Byggingaröryggisgjald.

Í 49. gr. frumvarps til laga um mannvirki kemur fram að byggingaröryggisgjald skuli innheimt til að fjármagna starfsemi Byggingarstofnunar. Er 1. mgr. 49. gr. svohljóðandi:

„Vátryggingafélög og aðrir sem annast vátryggingar skulu árlega innheimta með iðgjöldum sínum sérstakt byggingaröryggisgjald. Byggingaröryggisgjaldið skal nema 0,07 prómillum af vátryggingarfjárhæð brunatrygginga fasteigna og lausaffjár, svo og samsettra vátrygginga sem fela í sér brunatryggingu. Viðlagatrygging telst þó ekki gjaldskyld trygging í þessu efni né heldur brunatryggingar skipa og flugvéla. Byggingaröryggisgjaldið skal notað til að fjármagna starfsemi Byggingarstofnunar.“

Neytendasamtökin leggjast gegn því að byggingaröryggisgjald skuli standa undir rekstri Byggingarstofnunar. Hér er í raun um skatttöku að ræða sem bitna mun á meginþorra almennings, óháð því hvort þjónusta stofnunarinnar er nýtt. Er ljóst að þessi tilhögun mundi leiða til hærri iðgjalda þannig að neytendur beri í raun þungan af kostnaði við rekstur Byggingarstofnunar, það er ríkisstofnunar sem sinnir opinberu eftirliti á vegum ríkisins. Þá er því jafnframt mótmælt að vátryggingarfélagum sé falið að taka að sér innheimtu fyrir ríkissjóð á þennan hátt.

Neytendasamtökin telja hins vegar eðlilegt að kostnaður við rekstur Byggingarstofnunar greiðist af þeim aðilum sem nýta sér þjónustu stofnunarinnar og að sett verði hófleg gjaldskrá er endurspegli raunverulegan kostnað, sbr. 50. og 51. gr. frumvarpsins.

Að því leyti sem slík gjaldtaka stendur ekki undir kostnaði við Byggingarstofnun telja Neytendasamtökin að rekstrarkostnaður skuli greiðast úr ríkissjóði en ekki með gjaldtöku frá almenningi. Leggja Neytendasamtökin því til að 49. gr. frumvarpsins verði felld burt.

b. Ábyrgð eiganda mannvirkis – Ábyrgð byggingarstjóra - Ábyrgðartrygging

Í frumvarpi til laga um mannvirki er lagt til að ábyrgð eiganda mannvirkis aukist frá því sem nú er og að á móti takmarkist ábyrgð byggingarstjóra. Í 14. gr. frumvarpsins kemur fram að eigandi mannvirkis beri ábyrgð á því að farið sé að kröfum laganna og reglugerða sem verða settar á grundvelli þeirra. Í nágildandi lögum er það á ábyrgð byggingarstjóra að byggt sé í samræmi við samþykkt hönnunargögn, lög og reglugerðir. Telja Neytendasamtökin lítið samræmi milli þessarar greinar og þess að skv. 26. gr. frumvarpsins er skylt að hafa byggingarstjóra við stjórn byggingarframkvæmda. Þá þurfa byggingarstjórar skv. 27. gr. frumvarpsins að hafa starfsleyfi og uppfylla ákveðin hæfisskilyrði.

Þá hefur Hæstiréttur túlkað ábyrgð byggingarstjóra með enn rýmri hætti, sbr. H 267/2005, en þar er það niðurstaða réttarins að byggingarstjóri beri ekki eingöngu ábyrgð á því að unnið sé í samræmi við lög og reglugerðir heldur einnig á göllum sem rekja má til lakra vinnubragða iðnmeistara, ef sýnt er fram á að byggingarstjóri hafi látið slík vinnubrögð viðgangast. Samkvæmt þessum dómi ber byggingarstjóri því ábyrgð á því að þeir meistarar sem vinna við verkið viðhafi fagleg og gallalaus vinnubrögð við framkvæmd starfans. Sú niðurstaða verður að teljast eðlileg í ljósi þess að eigendur eða lóðarhafar hafa jafnan takmarkaða þekkingu á byggingarframkvæmdum og –löggjöf en byggingarstjóri er fagaðili sem hefur reynslu og menntun, sem er til þess fallin að tryggja að byggt sé í samræmi við lög og reglur og að viðhöfð séu rétt vinnubrögð.

Neytendasamtökin telja hættu á að réttaróvissa skapist ef gerðar verða slíkar breytingar á nágildandi löggjöf. Geti slíkt leitt til vafa um hvar ábyrgðin liggi, enda hætt við að gildissvið 14.gr. og 28. gr. frumvarpsins geti skarast. Telja Neytendasamtökin jafnframt að ákvæði 14. gr. frumvarpsins leggi óhóflegar byrðar á hinn almenna húsbyggjanda, sem í góðri trú ræður sér fagaðila til starfans.

Að sama skapi eru samtökin á móti þeim nýmælum sem fram koma í frumvarpinu um að byggingarstjórum og hönnuðum verði framvegis ekki skylt að kaupa ábyrgðartryggingu. Í frumvarpinu er ekki í fljótu bragði að finna neinn rökstuðning fyrir þeirri tillögu, en gallarnir eru á hinn bóginn augljósir, enda ljóst að þetta fyrirkomulag mun torvela þeim sem eiga kröfu á hendur þessum aðilum að sækja rétt sinn.

Virðingarfyllst,
f.h. Neytendasamtakanna,

Hildigunnur Hafsteinsdóttir